

Transkribering:

BAKOM BOKHYLLAN Podd #30

Röde Orm och bilden av bibliotekarien

-Bakom bokhyllan.

Anslag, blandade röster:

- Kvinna med knut på huvudet som går runt och hyschar så att det är den schablonbilden man spelar mot i den här populärkulturen och så. Att man vänder på det, man sliter av sig, blir Stålmannen under.

- Åh så att den är ganska långt ifrån en slags fördomsfull bild av en bibliotekarie till en blodtörstig viking. Alltså den kontrasten de två världarna kunde inte vara större.

- Vad gör bibliotekarierna när biblioteket är stängt? Kliver ur sin yllekofta och lajvar.

- Om du frågar de flesta människor vad de vill ha på teater så är det många. Du kan inte formulera det men de landar på barnteater för vuxna.

Musik

Pgm-ledare:

Välkomna till universitetsbibliotekets podd Bakom bokhyllan och i det här extra speciella avsnittet där vi ska prata om bibliotek och bibliotekarien både inom konsten och populärkulturen i och den verkliga verkligheten. Med mig i vår för tillfället alldeles nya studio har jag två gäster, Alexander Mörk Eidem, regissör vid Dramaten och Wilhelm Widmark, överbibliotekarie här på Stockholms universitetsbibliotek. Anledningen till det här poddavsnittet tillblivelse är att Alexander Mörk Eidem har tagit sig an Röde orms, Frans G Bengtssons klassiska vikingaepos som kom ut 1941. För att sätta upp den som pjäs på Dramaten. Alexander har både dramatiserat och regisserat den här klassikern och platsen där pjäsen utspelar sig är på ett bibliotek och karaktärerna är såldes bibliotekarien.

Det blir ett samtal om kulturkvinnans starka ställning, hur man bäst lurar män till teatern, om bibliotekens identitetskris och så kommer vi att spräcka hål på klichébilderna av bibliotekarien.

Den här intervjun spelades in den 9 mars 2020. Precis innan coronakrisen tog fart i Sverige. Premiären av den här pjäsen som skulle ske den 2 april blev alltså inställd då och det är anledningen till att avsnittet sänds först nu.

Bakom bokhyllan produceras Stockholms universitetsbibliotek och jag som leder programmet den här gången heter Julia Milder. Som vanligt hittar du all kontaktinformation, låtlistor och tidigare avsnitt på vår hemsida su.se/bakombokhyllan.

Men nu börjar det.

Alexander Mörk Eidem :

Frans G Bengtsson fick en gång frågan vad han egentligen åsyftade med Röde orm. Ingenting märkvärdigt svarade han. Jag har bara skrivit en läsbar bok utan alla litterära anspråk så folk inte får lust att kasta boken i väggen. Någonting i stil med att du ser de tre musketörerna.

Musik

Pgm-ledare:

Jag tänker för de som inte läst boken och inte har koll på boken kan du snabbt rekapitulera handlingen?

Alexander Mörk Eidem:

Jo, Röde orm blir liksom ofrivilligt med på att köra ett vikingatåg. De åker från från Kullen, Skåne.

Sover i Helsingborg sen åker vi ned över längs den franska kusten. Hamnar i Spanien och möter en massa olika folk och religioner. Blir galärslavar, rymmer därifrån med en stor kyrkklocka via Irland tillbaka till Danmark. Han blir kär i den danske kungens dotter.

Han måste åka därifrån igen, hamnar i England i krig. Möter henne igen, gifter sig och sen tillbaka till Kullen.

Det är mycket man ska få plats med?

Alltså han visar sig vara en effektiv och smart och starkt figur, det ordnar sig. Han får till det, inte perfekt hela tiden. Det ligger hela tiden. Alltså han blir inte prins.

Det är väldigt mycket nederlag och halvmesyr också. Det är inte som ett totalt världsherredöme. Ja, en halvtaskig skröna.

Ja, men då kör vi igång.

Pgm-ledare:

Vi kan väl börja där. Hur kom du på idén att sätta upp just Röde orm och varför utspelar sig din version av Röde orm just i ett bibliotek?

Alexander Mörk Eidem:

Varför Röde orm? Tror jag har haft som pågående projekt i det jag har hållit på med och försöka ibland göra saker som bara är till för att ha roligt eller ha kul. Extremt lustdrivet bara

som inte egentligen ska handla om något viktigt. Existentiellt eller politiskt eller någonting utan som är för att underhålla både publik men också mig själv. Annars blir det tråkigt i längden. Jag hade en väldigt bra gammal rysk lärare som sa att kom ihåg Alexander, du ska inte rädda världen varenda gång. Det är något fint med att få andas lite.

Och så tror jag egentligen att om du frågar de flesta människor vad de vill ha på teater så landar det på barnteater för vuxna. Alltså någonting som, som passar de liksom larviga formen för konst och teater och sådant där. Inte sträcka sig så långt så ofta utan försöka vara lite mindre seriösa så att det inte kraschar.

Folk är mer komfortabla att sitta i en teatersalong och titta på förhoppningsvis något intelligent larv än någonting som ska försöka förändra världen på riktigt. För det kan lätt bli lite smärtsamt. Tror att folk vill ha roligt. Det är en av de som bara gör världen liksom lite sämre, en trumpifiering av konstvärlden.

Men jag tror ändå att så länge man har lite växelverkan mellan seriöst och oseriöst så är det okej. Det är utgångspunkten för att börja med en sådan bok. Inte för att boken är oseriös i sig, för det är den verkligen inte. Tanken är att göra en rolig berättelse som folk tycker det är kul att titta på. Som också kanske apellerar till män.

Det finns en jämställdhetsdebatt i alla läger idag. Man pratar så mycket om med goda grunder att det är viktigt men kulturkonsumtion är starkt åt andra hållet. Den politiska och ekonomiska makten men kultur- eller konsumtionsmakt är det kvinnor som har. Männen går inte frivilligt till teatern. Där touchar Frans G Bengtsson någonting. Alltså det är ett historiskt drama, historisk roman du kan läsa. Du kan läsa historia, biografier, du kan läsa om andra världskriget. Hur mycket som helst. Så där omkring så har den här en helt egen appell. Vi märker det på biljettförsäljningen. Att folk som ringer för att, intresserade av föreställningen. Det är märkbart mera män helt plötsligt. Nu är jag inte säker på att de får vad de vill ha men vi lurar dem dit i alla fall.

Det du får är inte en ren iscensättning av det episka verket. Det är omöjligt. Det är omöjlig text att göra på teater. De far från land till land, är på båten hela tiden. Massivt persongalleri, folk dör och kommer tillbaka. Rummets och handlingens enhet följs inte över huvud taget. Det är det som är det fina. Det går inte tror jag att göra en sådan rättvisa på riktigt. Det hade sett extremt konstigt och kitschigt ut. Med riktiga vikingar, hjälmar och svärd och brynjor och slag på scen. Wagner-kitsch.

Hur ska man berätta boken? Det tycker jag är roligt med berättelser, hur man berättar. Olika sätt att berätta på.

Då fick jag en idé om att göra ett litet, att någon hittar på då. Leker boken fram. I detta fall på ett bibliotek. Jag kommer inte riktigt ihåg varför det hamna på ett bibliotek. Det är närliggande eftersom det är en bok, de leker fram. Den har ett eget språk. Den är skriven med fingertoppskänsla för isländska ättesagor och historisk variant. En tanke på hur man skrev och talade på den tiden. Eller en slags nationalromantisk lek med det och sen lek med det nationalromantiska i sig. Så den är lite mer finare än när vi gjorde Tre musketörerna på Stadsteatern. Det blev en slags musikal.

Det här är på Dramaten. Här passar det mer med något som är lite mer seriöst och litterärt. Så därför hamnar det på ett bibliotek men också för att jag lånade boken på biblioteket när jag var liten. Jag har den fortfarande. På riktigt så tror jag den här biblioteksfickan med lånekort och lämnade aldrig tillbaka den av någon anledning. Det var väldigt mycket bibliotek när jag var liten. Läste extremt mycket. Det var ett förortsbibliotek där kommer från. Personlig ingång hur jag mötte berättelsen och vad som passar på Dramaten och vad som är kul scenografiskt.

Det är också ganska långt mellan den fördomsfulla bilden av en bibliotekarie och en blodtörstig viking. Alltså den kontrasten mellan de två världarna kunde nog inte vara större. Där någonstans så blir det kul när man berättar. De är på ett bibliotek det är de här bibliotekarierna. De har inte något annat. Hur ska de göra den här berättelsen. Bara bord, stolar och böcker och städskrubben som rekvisita? Det hoppas jag att combon där hur man berättar det blir friktion, blir roligt.

Trailer:

Bakom bokhyllan, allt utom boktips.

Pgm-ledare:

Tänkte vi skulle prata lite grann om bibliotekarier i konsten bibliotekarieframställningar inom konsten och litteraturen och populärkulturen. Det finns liksom en uppsjö olika framställningar av bibliotekarier inom de här områdena. Vi har t.ex. den lite aggressiva bibliotekarien Irma Pins i Harry Potter, som är en stark beskyddare av Hogwarts bibliotekets böcker med bibliotekarier som äventyrs-fantasy-hjältar i TV-serien The Librarians. Vi har Rupert Giles i Buffy the Vampire Slayer som är high school bibliotekarie och även magikunnig och Buffys väktare. Det finns hur mycket exempel på detta som helst. Har ni någon egen favoritbibliotekarie?

Wilhelm Widmark:

Den här TV-serien Sally som gick i Sverige. Om bibliotekarien och som då verkligen drev med schablonbilden av vad en bibliotekarie är och hur den ser ut. Det finns ju schablonbilden av den tillknäppte mannen som sitter och läser böcker och tittar på böcker och katalogiserar böcker och är väldigt introvert och kvinnan med knut på huvudet som går runt och hyschar. Så att det är den schablonbilden man spelar mot mycket i den här populärkulturen och som man vänder både det. Man sliter av sig och blir Stålmannen. Det är väl lite så här också i din pjäs också. Vad gör bibliotekarierna när de stänger dörrarna och brer ut sina lustar att berätta.

Alexander Mörk Eidem:

Ja, det är en mix där med det här tillknäppta man lever i ett kloster. Man har gett sitt liv till böckerna. Men samtidigt så vaktar man böckerna. Man vaktar visdom. Alltså en Berglind

eller Mosebok. Alla som är avbildade med en bok, man har en specialmystisk förmåga. Som den ultimata Clarke Kent-varianten. Tar av glasögonen.

Wilhelm Widmark:

Men det är väl lite den transformationen som sker här när de stänger dörrarna till biblioteket börjar lajva boken.

Alexander Mörk Eidem:

Ja, men vi har inte kommit dit. Först måste vi göra allt det som de ska göra handlingen av Röde orm. Sedan får de färga sin grundkaraktär. När vi ser vad vi behöver nästan. Alltså vad är roligt här? Är det roligt att han som spelar tokig är jovial i verkligheten också eller trevliga eller är det roligt att han är tillknäppt? Antagligen så landar vi på att han är jovial hela tiden. Vi kan inte ha sex stycke som är jättetillknäppta men som bara blommar ut. Den dramaturgin blir lite tråkig. Men gärna en. Sådan dum sak som kvinnan med knut i håret som bara släpper ut håret och blir den vackraste på en sekund. Oj oj vad hände där. Sådant kan man leka med. Modig och stark och sådär. Det är det spänningsfältet som vi hittar humorn.

Wilhelm Widmark:

Vi var ju och såg en liten del av repetitionen och där ni har slitit sönder en bok. Du pratar om vaktarna av kulturen. För en bibliotekarie att slita sönder en bok är ju det något man absolut inte gör. Det är också det att man driver lite med konventionen. Om man stänger dörren så sliter bibliotekarien för att komma vidare sönder boken.

Alexander Mörk Eidem:

Ja, precis. Men precis efter det är det en bibliotekarie som säger: Men ska vi inte bara hitta på något för att komma vidare? Och där leker vi med annan. Alla bara stannar för det är liksom värre egentligen än att riva sönder en bok. We don't do that. Det är här som vi tar hand om det som redan är gjort. Vi hittar inte på nya grejer. Alltså en eskalering av den tanken.

Wilhelm Widmark:

Ja, men det samtidigt så är det ju ofta bilden den gängse bilden av ett bibliotek är det tysta rummet. Det sista tysta rummet i samhället. Det har varit en stor debatt om den här tystnadskulturen på bibliotek. Att man kan bryta tystnadskulturen. Här bryter de ju verkligen avbryter om jag verkligen tystnadskulturen när de börjar leka i rummet och ta den här pjäsen. Men nu är det när biblioteket är stängt. Men varför kan inte det hända när biblioteket är öppet?

Alexander Mörk Eidem:

Jag bor på Hornstull. Det biblioteket är inte tyst. Där sitter folk och har det som hemmakontor och mötesplats och apropå vilka typer av rum det finns i samhället. Det finns inte så många mötesplatser längre. Det att biblioteket har tig på sig många olika funktioner. Inte bara ett ställe att läsa en bok eller hitta information.

Wilhelm Widmark:

Jag tror det är den. Det här är också den stereotypa bilden här. Det har utvecklats väldigt mycket till att bli samhällets offentliga rum och det är samma sak i vårt bibliotek här. Vi har liksom delar där det är helt tyst. För det finns de som behöver det men så här nere på ingångsplanet där ska det vara ett forum. Där man pratar och gör olika saker men det kan irritera dem som tänker sig tanken att biblioteken ska vara tyst. Så det är därför jag tror jag det har vart den här debatten om tystnadskulturen mellan olika ståndpunkter vad ett bibliotek är. Medan jag tror det är viktigt att både folkbiblioteken och universitetsbiblioteken är samlingspunkten och sådana saker. Sedan ska man kunna finna tystnaden någonstans men det ska inte vara helt tyst.

Alexander Mörk Eidem:

Jag tror, på teater tänker man ofta på en mötesplats ofta. Men jag skulle vilja i alla fall.

För de som säger att det är så få mötesplatser kvar. Naturliga mötesplatser för folk för att på något som helst sätt umgås eller är med om samma upplevelser samtidigt. Teater är kanske ligger mitt emellan kyrkan och biblioteket. Att man sitter stilla i kontemplation och tänker över människans utveckling eller problem eller vad som helst men den här föreställningen kanske närmar sig mer ett modernare bibliotek för det är lite mer stökigt och laddad interaktion också mellan sal och salong.

Men hur blir interaktionen där?

Jag tro den blir ganska styrd alltså. Vi interagerar när vi vill. Det är inte en föreställning där vi tvingar publiken att interagera om de inte skulle vilja det. Sådant är aldrig intressant. Man vet inte heller förrän det kommer publik. Vi kommer att testa det här med publik innan premiär. Dyker upp ställen där folk involverar sig eller var det känns närliggande att göra det. Det gäller att inte var så pass mottaglig för sådana impulser så länge som möjligt för att göra allt så bra som möjligt eller levande som varit så länge.

Musik

Pgm-ledare:

Jag tänkte på att jag skulle liksom problematisera bilden av bibliotekarien lite grann. Hur väl

stämmer den här klichéartade bilden överens med hur bibliotekarier är idag? Är det mycket högläsning av klassikerverk under pjäsen?

Wilhelm Widmark:

Det beror väl på var man jobbar och vad man är för slags bibliotekarie. Jag tror att bibliotekariebilden när vi går ut och träffar på bibliotekarier så är de väldigt olika från idag.

Universitetsbiblioteken har blivit mer av en del av informationsindustrin osv. Folkbiblioteken har nog kvar den här där man har högläsning för barn, där man har den biten. Så jag tror inte man kan sätta den här stereotypa bilden på bibliotekarien. Men vi möter den väldigt ofta. Om jag säger att jag jobbar som bibliotekarie så får jag alltid höra, Oj då läser du mycket böcker. Det vi möter ofta om vad ett bibliotek är ju hela tiden den här stereotypa bilden av vad ett bibliotek är och det har vi fått arbeta med mycket också att förklara för de som finansierar det här biblioteket. Biblioteket är något helt annat. Det är inte bara ett ställe där man lånar ut och slänger böcker över disk utan vi gör mycket annat.

Jag tror att det här pågår en ständig förändring men det finns någonstans i bakhuvudet en bild som inte passar de lajvande bibliotekarierna som sticker iväg och leker boken. Den bilden har inte vanligt folk av bibliotekarier. De flesta ser nog oss som en stel introvert typ som sitter och läser böcker.

Pgm-ledare:

Alltså jag är ju inte bibliotekarie och jag minns hur det var när jag började jobba här för två år sedan. När jag kom hit och jag hade verkligen dålig koll på vad ett Universitetsbibliotek var. Jag var så imponerad av alla olika typer av kompetenser som finns och som sitter här och jobbar inom ganska vitt skilda och ganska smala för mig då i alla fall områden. Det kan handla om licenser, bibliotekets förvärv, om publicering och framförallt att om Open Access och forskningsdata eller stöd för de som skriver sina doktorsavhandlingar och publiceringsdatabaser och lärandestöd. Bibliotekets rara samlingar finns de grupper som jobbar med och med universitetets vetenskapliga förlag liksom bara för att nämna några de här områdena som jag inte hade koll på när jag kom hit.

Och idag består bibliotekariens roll allt mer av informationssökning och spridning och det är någonting som jag kan säga lite gemensamt för liksom både folk- och universitetsbibliotekarier. Den här stereotypa bilden av bibliotekarier som ofta kommer fram i populärkulturen i kontrast till så som faktiskt bibliotekarier jobbar. Är det liksom ett problem att kulturen ibland förmedlar en helt annan bild av bibliotekarier?

Wilhelm Widmark:

Nej, det väl kul. Det väl därför man kan driva med stereotypen. För mig är det liksom inget problem men till slut så orkar man inte säga att man är bibliotekarie utan jag jobba på universitetet. Det har folk enklare att inte sätta in en stereotyp på.

Alexander Mörk Eidem:

Jag är från Norge. Det är samma typ av fördom. Att jag går på tur, åker längdåkningsskidor. Är alltid glad. Sådana där lätta kulturella fördomar. Alltså de är verkligen light i förhållande till mycket annat. Det är inte farligt men det är inte roligt längre. Jag har bott här i 17 år. Jag skulle lärt mig språket bättre men.

Det blir en sån mix. Ska jag gå hela rundan eller ska jag bara säga att jag jobbar på universitet eller ska jag liksom ta den vanliga joken eller alltså man lär sig.

Jag tänker att det måste vara värre för präster. Alltså andra typer av yrken där man verkligen förväntar sig något väldigt specifikt. Någon form av egen individualitet eller personlighet.

Wilhelm Widmark:

En viktig bild av bibliotekarien också är väktaren av det fria ordet. Att försöka nå ut med att den här skatten som finns som är våra allmänna skatt ska kunna nå till alla personer i landet. Det har vi även jobbat med på Universitetsbiblioteket kring öppen vetenskap. Att liksom det ska inte vara instängt bakom betalvägar. Där är nog bibliotekarien som bild verkligen väktaren av det fria ordet som verkligen vill stödja alla att kunna nå kunskap. Och den bilden har nog alltid funnits.

Alexander Mörk Eidem:

Och det är väldigt fysiska biblioteket var viktigt också. Mitt eget Spotify-använde. Alltså jag har några artister som jag tycker om som var på en lista som blivit alldeles för mycket, och så lyssnar jag på något som jag läst om någonstans. Det är ganska smalt jämfört med det jag gjorde förut när jag hade en stor CD-samling i bokhyllan. Jag såg den fysiskt. För jag kommer inte ihåg den. Så man går in på biblioteket och ser en bok så tar man den. Alltså någon form av utställning är gjord som något urval som inte är mitt eget. Det där saknar jag. Jag försöker få min son fortsätta att läsa böcker. Han är i värsta åldern, 14 år. Han går inte dit först eller frivilligt. Inte göra det. Gör det någonting? Får de unga idag en annan information, får de information från andra håll? Läser de på ett annat sätt? Är det moralisk panik eller är det befogat?

Wilhelm Widmark:

Jag tror det finns en viss moralisk panik i samhället av att inte uppfostras att läsa. Dem fastnar i TV-spelet som tar till sig de bitarna, spelar mer. Det är viktigt att böckerna finns kvar och finns tillgängliga men man kan inte som du säger tvinga sin son att läsa. Man kan ju försöka locka dem till att läsa.

Pgm-ledare:

Och det var lite samma sak liksom för bibliotek och bibliotekarier särskilt kanske på folkbibliotek. Jag tänker biblioteken har liksom alltid genomgått någon ständig form av

förändring och så där. Vissa påstår att biblioteken just nu håller på att genomgå liksom en identitetskris. Vad är ett bibliotek? Om man kollar på folkbiblioteken som från början i början av 1900-talet gick från att vara folkbildare och sen så blev de nästintill överförmyndare på 70-talet. Där de berättade vad som är bra och dålig litteratur och sådär. Sedan under 80-talet en marknadsanpassningslång och började kalla alla sina besökare för kunder och skulle ge dem vad de ville ha. Längre fram liksom från 90-talet så blir de kanske lite mer inriktade på informationsteknologi. Och idag är folkbibliotekariens roll mer som en pedagog och lärare och kanske också även på att det handlar om delarna som egentligen inte liksom ingår i en bibliotekarieroll. Jag tänker mycket på den här som är samhällets mest utsatta grupper som inte har något offentligt rum kvar och som behöver hjälp med digitala tjänster som kanske inte är bibliotekariens roll. Men som visar hur man fyller i myndighetspapper, att betala räkningar på nätet och den typen av frågor som har varit ganska mycket i media nyligen. Håller du med om att även liksom forskningsbibliotekens roll har genomgått en identitetskris eller kanske behöver dra det så långt?

Wilhelm Widmark:

Ja, men den här identitetskrisen upplevdes nog i och med digitaliseringen. När vi gick från rummet med böckerna där vi hade samlingarna i vårt hus och det var det enda som fanns. Sen så liksom går man över till att all litteratur finns tillgänglig i digital form. Där forskarna slutar komma till biblioteket och studenterna flyttar in i biblioteket. När jag var student fick man knappt gå till Universitetsbiblioteket förrän man var uppe på C-nivå. Men nu är det ju verkligen studenternas bibliotek och forskarna sitter utanför. Så att där har det nog blivit en identitetskris lite under den här förvandlingen. Samtidigt har alla forskningsbibliotek börjat tänka på hur kan vi ge forskarstöd nu när de inte kommer till oss? Hur ska vi kunna stödja dem? Det klart att det varit en identitetskris.

Pgm-ledare:

När vi är inne på förändringar. Hur kommer biblioteket att se ut i framtiden? Kommer bibliotekarier att fortsätta jobba under samma tak? Jobba med varandra eller kommer de vara mer mobila och ingå i andra typer av konstellationer och nätverk? Kommer biblioteken ens finnas kvar som fysisk plats?

Wilhelm Widmark:

Jag tror när vi diskuterar här. Det öppna rummet som finns kvar i samhället är jätteviktigt att det finns kvar sen om det är ett bibliotek eller vad man kallar det. Det kanske är viktigt att fortsätta kalla det biblioteket tror jag. Vi har så få öppna rum i samhället så definitivt behövs. Eller vad tror du?

Alexander Mörk Eidem:

Jag tror det är i första hand. Som jag sa, att man behöver ett ställe där man rent fysiskt ser

böckerna för att veta att de existerar. Du får inte den hjälpen med din telefon. Alltså du får bara plats med 5-6 bokomslag på en telefon i Spotify. Mångfalden försvinner. Det blir en samling av stora hits och så läser alla den på samma sätt som med musiken. Jag hoppas att de stannar kvar. Alltså som offentliga mötesplatser. Jag är tycker väldigt mycket om bibliotek så jag hoppas ju det. Det ser ju läskigt alltså.

En väldigt stor del av befolkningen är inte vana vid det digitala. För dem är det mer närliggande att få komma till ett fysiskt ställe och få hjälp med att t.ex. fylla i ett formulär eller hjälp med att hitta en bok. En hel generation växer upp som inte över huvud taget ser behovet av det fysiska rummet. Så vad händer när de som är 60 plus dör? Vad händer med biblioteken då? Det tror jag blir.

Wilhelm Widmark:

Samtidigt är ju. Vi har. Kommunerna sparar på vissa saker, man dra ner på biblioteken. Frågorna blir lite politiserade också. Politikerna lägger sig i Vad är biblioteken? Ska bara svenska medborgare få kliva in i biblioteken? Sådana tankar finns det. Så att det är liksom ja i vissa extrema grupper men nog är biblioteken utsatta och det är då viktigt att någonstans försöka finna det här gemensamma rummet.

Alexander Mörk Eidem:

Vår föreställning är en slags hyllning till biblioteken också. En nostalgisk skattkista. Allt finns där liksom. Det finns ingenting som inte. Ursprunget till allt är här inne och sen. Kom ihåg det.

Jag hoppas och räknar med att de finns i någon form. Vi har samma problem med teatern egentligen. Som är det slags gammalt sätt att kommunicera på. Det genuina med teater, den genuina nukänslan. Alltså känslan av att det händer här och nu framför en publik, att man upplever det ihop med någon annan i kontrast mot att sitta hemma och ser på någonting ensam på Netflix. Alltså det känns som om det fortfarande har en dragningskraft och det är någonting som folk vill göra och uppleva saker ihop. Det är nog en överlappande effekt som med biblioteken och det offentliga mötesrummet.

Wilhelm Widmark:

Sen skillnaden då mellan biblioteken och t.ex. Dramaten är ju fritt inträde på biblioteket jmf. med Dramaten. Alla kan inte gå på Dramaten. Finkultur får man betala för medan biblioteken är både finkultur och masskultur där man faktiskt kan göra de här upplevelsen gratis för alla. Vilket är jätteviktigt för biblioteket.

Alexander Mörk Eidem:

Det är roligt alltså apropå moralpanik och hur tiden går och vad som har händer. Jag läste en artikel från tidigt 1900-tal, 20-talet i Norge. Det var insändare efter insändare - Hur ska vi få

unga att gå till teatern? Alltså samma problematik. En som alltid håller på med något. Det har aldrig varit några unga på teatern. Hur ska vi få studenter att komma dit? Hur ska vi få de unga vuxna att gå dit? Nej, de gör inte det de har annat fr sig. Det känns som att det är till för barn och folk som var färdig med barn. Det är vår publik. Men de har ändå ungdomsbiljetter. De kostar mindre då. Mindre då än en biobiljett så på sådant sätt borde det inte vara något problem.

Pgm-ledare:

En fråga som du var inne på förut om det liksom finns problem med hur bibliotekarier gestaltas och sådär men kan det vara tvärtom. Hur man framställer bibliotek och bibliotekarier inom konsten och litteraturen och populärkulturen kan hjälpa biblioteken på något sätt? Att få lite extra stjärnglans på sig eller?

Alexander Mörk Eidem:

Vi hoppas det. Jag har försökt föreslå att vi ska ha ett pop-up bibliotek i Dramatens foajé. Bara någon bokvagn och så. De här böckerna handlar om det här. Göra det lite mer tillgängligt för de som kommer dit. Försöka göra en stjärnglans omkring bibliotekarierna.

Wilhelm Widmark:

Biblioteken har en inga problem att fylla sina rum. Det inte tomma rum, det ingen flytt från biblioteken. Jag tror att vi säljer oss själva sen att det pratas om biblioteket och att man gör pjäser där biblioteken är rum, det är bara en fördel. Sen tror jag de flesta bibliotekarierna har såpass starkt självförtroende att den här bilden av bibliotekarien spelar ingen roll. Det är liksom en schablon man får leka lite med.

Alexander Mörk Eidem:

Det är roligt. Om man försöker skildra en viss yrkeskårer eller någonting så det är inget som stämmer. Alltså när fiction-industrin gör någonting. Om de ska göra en advokatmiljö så är det inte sådana miljöer de är. Men det är inga som har problem med det bortsett från journalister. Om du är så dum att du gör en film från journalistisk miljö, det är aldrig bra nog. Journalisterna har inte fattat, de tar det personligt. Nej, så är det inte på nyhetsredaktionen. Alla andra fattar.

Pgm-ledare:

Det är sant. Jag är själv gammal nyhetsjournalist och jag blir alltid lika upprörd när det skildras.

Alexander Mörk Eidem:

Alla får ju lida för fördomarna.

Säkert också regissörer kan jag tänka mig.

Oh ja och skådespelare.

Det är oftast som bilder.

Pgm-ledare:

Men tror ni, säg att biblioteken genomgår en massiv förändring de närmaste åren. Kommer bilden av bibliotekarier också förändras då? Inom konst?

Wilhelm Widmark:

Det kommer nog vara en väldigt lång eftersläpning innan den här stereotypa bilden av vad bibliotek och bibliotekarier är. Innan den förändras.

Alexander Mörk Eidem:

Säkert. Det klart det är flera generationer av barns om inte har upplevt tanten med glasögon i kedja som säger schyyy. Aldrig någonsin upplevt att bli hyschad på.

Pgm-ledare:

Ska vi säga så?

Absolut.

Tack så jättemycket för att ni kom båda två och lycka till

Alexander med premiären. Tack.